

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Основною метою системи безпеки персоналу підприємства є запобігання шкоди її діяльності в наслідок розкрадання фінансових і матеріально-технічних засобів; знищення майна і цінностей; розголошення, витоку і несанкціонованого доступу до джерел конфіденційної інформації; порушення роботи технічних засобів забезпечення виробничої діяльності, включно і засобів інформатизації, а також запобігання шкоди персоналу підприємства.

Економічна безпека підприємства передбачає сталий розвиток, що досягається за рахунок використання всіх видів ресурсів і підприємницьких можливостей, за якими гарантується найбільш ефективно їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного і соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім загрозам.

Внутрішні загрози – це навмисні, ненавмисні або необережні дії співробітників, які здійснюють негативний вплив на діяльності підприємств. До них відносяться:

- неефективне організування системи управління персоналом;
- похибки у процесі планування та підбору персоналу;
- низька якість підбору кандидатів;
- недосконала організація системи навчання;
- недостатня мотивація персоналу;
- низький рівень корпоративної культури тощо.

Для того щоб на підприємстві забезпечення безпеки персоналу було найбільш ефективним, необхідно задіяти не тільки ресурси служби безпеки, а й налагодити, комплексну роботу на всіх рівнях управління. Організаційна структура системи безпеки персоналу підприємства може бути найрізноманітнішою і залежить від виду конкретного підприємства, його розміру, форми власності, виду діяльності тощо [2, 3]. Створювати цю систему необхідно зважено і раціонально, максимально використовуючи досвід фахівців у сфері безпеки бізнесу.

Структура, чисельність і склад служби безпеки персоналу визначаються потребами підприємства. Звичайно, результативність в системі безпеки персоналу підприємства неможлива без чіткої і ефективної взаємодії всіх підрозділів. На підприємстві повинно бути регламентовано і описано розподіл прав і обов'язків між співробітниками служби персоналу та їх колегами із служби безпеки та інших відділів.

Документально це може бути закріплено в Положенні про взаємодію в галузі забезпечення безпеки. В цьому Положенні зазначається: порядок взаємодії служб на різних етапах роботи із забезпечення безпеки, розподіл фінансування, порядок узгодження прийняття рішень, ступінь доступності для окремих категорій співробітників внутрішньої інформації і рівень її конфіденційності, відповідальність конкретних посадових осіб тощо.

Важливою складовою кадрової безпеки є ефективне функціонування системи мотивації персоналу. Велике значення при управлінні кадрової складової економічної безпеки мають методи управління, за допомогою яких спрямовується та координується діяльність підрозділів та посадових осіб підприємства для досягнення поставлених цілей забезпечення економічної безпеки підприємства. Метод розглядається як спосіб здійснення управлінської діяльності.

Методам управління повністю підпорядковуються методи керівника, що цілком віддзеркалює їхнє місце та застосування в системі управління економічною безпекою підприємства. Адміністративні методи управління ефективною кадровою складовою економічної безпеки підприємства реалізуються регламентацією дій працівників. Вони властиві підприємству в цілому, та його структурним підрозділам, зокрема, які забезпечують економічну безпеку. До адміністративних методів відносять: організаційну структуру (організація системи управління); визначення прав та встановлення конкретних обов'язків працівників; добір та

розстановка кадрів; оперативне регулювання процесу підсистемі економічної безпеки підприємства; розробка різноманітних положень, інструкцій, інших нормативних документів; видання наказів та розпоряджень, які є обов'язковими до виконання. Адміністративні методи є ключовою категорією приведення в дію всієї керуючої системи. За допомогою цих методів забезпечуються єдність та взаємозв'язок всієї керівної системи. Економічні методи управління реалізуються через застосування економічних важелів та стимулів, а саме оплати праці, доходів, управлінського обліку тощо. Результатом застосування економічних методів є раціональне узгодження інтересів. Є випадки коли економічні методи мають перевагу над адміністративними, адже стимули діють більш надійно ніж накази. Результатом реалізації економічних методів є внутрішньовиробниче планування, управлінський облік, визначається ефективність будь-якого виду діяльності, у тому числі й економічної безпеки. Соціально-психологічні методи зумовлені переважаючою роллю на будь-якому підприємстві персоналу.

Ефективність системи безпеки персоналу підприємства проявляється у реалізації наступних функцій:

- організування (спрямована на побудову системи безпеки персоналу підприємства. Побудова системи відбувається шляхом організаційного проектування, у процесі якого визначається кількість та функціональний склад підрозділів, посадові обов'язки персоналу, формується система зв'язків для ефективної взаємодії організаційних елементів);

- планування (передбачає розв'язання двох глобальних питань: якою має бути реальна мета системи і що слід робити, щоб досягти її);

- аналізування (обумовлена необхідністю вибору одного із можливих варіантів вирішення задач);

- контролювання та регулювання (виявлення та усунення відхилень в процесі функціонування системи безпеки персоналу підприємства; пошук форм і засобів захисту від можливих негативних наслідків, постійний моніторинг діяльності підприємства).

Всі основні функції системи безпеки персоналу підприємства взаємопов'язані між собою і являють засіб ефективного впливу на безпеку персоналу підприємства. Також усі функції спрямовані на розвиток підприємства та його персоналу, забезпечення захисту їхніх інтересів.

Забезпечення ефективності функціонування системи безпеки персоналу підприємства включає:

- ↳ планування і контролювання реалізації заходів щодо забезпечення безпеки персоналу в процесі здійснення виробничих напрямів діяльності;

- ↳ планування і контролювання реалізації заходів щодо пошуку, прийому, адаптації, навчання, звільнення персоналу;

- ↳ ведення діловодства на належному рівні, з урахуванням всіх вимог безпеки інтелектуальної власності підприємства і співробітників;

- ↳ впровадження оптимального продукту інформаційних технологій, здатного забезпечити максимальну ефективність в сфері безпеки;

- ↳ злагоджені дії менеджерів усіх рівнів управління складових системи управління персоналом.

Важливим елементом забезпечення ефективного функціонування системи безпеки персоналу підприємства є обґрунтований вибір необхідного інструментарію.

1. Васильців Т. Г. *Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія* / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів: Видавництво, 2012. –386 с.

2. Козаченко Г. В. *Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія* / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 280 с.

3. Подольчак Н.Ю. *Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посібник* / Н.Ю. Подольчак, В.Я. Карковська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 268с.